

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าต่อเสถียรภาพของราคาสินค้า โดยการวัดค่า Variance ซึ่งเป็นค่าที่ใช้วัดความผันผวนของราคา และนำค่า Variance ที่ได้ในกรณีก่อนมีและหลังมีตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้ามาเปรียบเทียบกัน การศึกษาที่ได้เริ่มต้นจากการหาปริมาณการผลิตและปริมาณสินค้าในคลังสินค้า ทั้งในตลาดเงินสดและในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ซึ่งหาได้จากพฤติกรรมของผู้ผลิตและนักเก็งกำไรที่ต้องการกำไรสูงสุด ต่อจากนั้นทำการหาราคาสินค้าดูสภาพและ Variance ของราคาทั้งในกรณีก่อนมีและหลังมีตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า โดยในสมการ Variance ที่ได้ จะสามารถอธิบายได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าความชันในสมการอุปสงค์ สมการอุปทาน และสมการคลังสินค้า จะส่งผลให้ Variance หรือความผันผวนของราคาสินค้าลดลง

นอกจากนี้การเปรียบเทียบ Variance ทำให้สามารถบอกได้ว่า ภายหลังจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าขึ้นมาแล้ว จะส่งผลให้ราคาสินค้าในตลาดเงินสดมีเสถียรภาพมากขึ้นหรือไม่ โดยจากขั้นตอนและวิธีการศึกษาดังกล่าว ได้แยกศึกษาผ่านบทบาทของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าออกเป็น 2 กรณี

กรณีแรก เป็นกรณีที่ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าทำให้เกิดบทบาทของ Hedging และ Speculation ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าได้ช่วยให้การตัดสินใจการผลิตและการตัดสินใจเพื่อทำกำไร โดยการเก็บสินค้าไว้ในคลังสินค้าได้ในปริมาณที่เหมาะสมมากขึ้น เนื่องจากราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีส่วนช่วยให้การตัดสินใจทั้งสองส่วนดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ถ้าตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเข้ามามีส่วนช่วยในการตัดสินใจการผลิตเพียงอย่างเดียว ก็จะไม่ส่งผลช่วยให้ความผันผวนของราคาลดลง แต่การที่ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรักษาสินค้าในคลังสินค้าเพื่อทำกำไรด้วยแล้ว จะมีส่วนช่วยทำให้ราคาสินค้าดูสภาพในตลาดมีเสถียรภาพมากขึ้น เนื่องจากราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเข้ามามีส่วนช่วยผู้ผลิตและนักเก็งกำไรในการคาดคะเนราคาในอนาคตได้อย่างถูกต้อง โดยพฤติกรรมในการเก็งกำไรจากการซื้อสินค้ามาเก็บไว้ในคลังสินค้า เพื่อนำออกขายเมื่อ

ราคาสูงขึ้นนั้น (หรือแก๊งกำไรในทิศทางตรงข้าม) จะช่วยไม่ให้เกิดกรณีสินค้าล้นตลาด หรือขาดตลาดได้ และเมื่อปริมาณสินค้าอยู่ในดุลยภาพ ก็จะส่งผลให้ราคาสินค้าเข้าสู่ดุลยภาพด้วยเช่นกัน หรือทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น และถ้าเพิ่มเติมข้อสมมติว่าพฤติกรรมในการตัดสินใจการผลิตและการเก็บสินค้าในคลังสินค้าสามารถรวมกันได้แล้ว ข้อสรุปที่ได้ก็คือ การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าจะช่วยทำให้ราคาสินค้าในตลาดเงินสดมีเสถียรภาพมากขึ้น

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าช่วยให้เกิดบทบาทของ Information โดยบทบาทของ Information ในที่นี้ หมายถึง ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าช่วยทำให้บุคคลทุกกลุ่มสามารถรับรู้ข้อมูลเพื่อใช้คาดคะเนราคาได้อย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากในความเป็นจริงข้อมูลที่มีอยู่ในตลาดไม่มีความสมบูรณ์ หรือไม่ได้เปิดเผยอยู่ทั่วไป ทำให้บุคคลแต่ละกลุ่ม ซึ่งหมายถึงกลุ่มผู้ผลิตและนักเก็งกำไรมีข้อมูลที่แตกต่างกัน (Asymmetric information) ทำให้การคาดคะเนราคาในอนาคตแตกต่างกัน โดยสมมติให้นักเก็งกำไรคาดคะเนราคาได้แม่นยำกว่าผู้ผลิต เนื่องจากนักเก็งกำไรหาประโยชน์จากการทำกำไร โดยการแสวงหาข้อมูลเพื่อคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงของราคาอยู่เสมอ และการที่ผู้ผลิตคาดคะเนราคาลดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง จะส่งผลกระทบทำให้ปริมาณอุปทานมีความไม่แน่นอน และราคาผันผวนออกจากระดับดุลยภาพเพิ่มขึ้นตามไปด้วย หรือกล่าวได้ว่าความผันผวนหรือ Variance ของราคาขึ้นอยู่กับความผันผวนของค่าความคลาดเคลื่อนในการคาดคะเนราคาของผู้ผลิตด้วย แต่เมื่อจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าขึ้นมาแล้ว การซื้อขายสินค้าโดยการกำหนดราคาที่จะซื้อขายกันในอนาคตอย่างแน่นอน ในรูปของราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า นั้น ทำให้บุคคลทุกกลุ่มมีข้อมูลที่ใช้ในการคาดคะเนราคาในอนาคตได้อย่างเท่าเทียมกัน (Symmetric information) และเนื่องจากราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีความสัมพันธ์กับราคาที่ถูกคาดคะเน ทำให้การคาดคะเนราคาในอนาคตถูกต้องมากขึ้น ผู้ผลิตและนักเก็งกำไรจะสามารถเลือกปริมาณการผลิตและปริมาณสินค้าที่จะเก็บไว้ทำกำไรได้เหมาะสมมากขึ้น ดังนั้นบทบาทของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าที่ช่วยเพิ่มบทบาทของข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้คาดคะเนราคาในอนาคตนี้ จะช่วยทำให้ปริมาณสินค้าในตลาดอยู่ในระดับดุลยภาพ ส่งผลให้ความผันผวนของราคาลดลง หรือช่วยให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น

ดังนั้นจากการศึกษาบทบาททั้งหมดของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ได้แก่ Hedging , Speculation และ Information ได้ช่วยทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น ซึ่งข้อสรุปนี้ พบว่าสาเหตุของความผันผวนของราคาสินค้า จนทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องออกกฎหมายห้าม

การซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของสินค้าบางชนิด ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทหน้านั้น ไม่ได้มาจาก บทบาทหรือหน้าที่ของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าแต่อย่างใด เนื่องจากการศึกษาเชิงทฤษฎีของ บทบาททั้งหมดของตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ข้อสรุปออกมาแล้วว่า การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าช่วยลดความผันผวนของราคา สินค้า และทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น

5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

วิธีการศึกษาและผลสรุปที่ได้ มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อันเป็นผลเนื่องมาจากข้อ สมมติ และข้อจำกัดในระบบสมการ คือ

1. การกำหนดข้อสมมติว่า สมการอุปทานมี Additive disturbance ซึ่งข้อสมมตินี้ จะถูก กำหนดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ Disturbance term มีค่าเฉลี่ยเป็น 0 หรือปัจจัยอื่นๆ (Shock) ที่ไม่ใช่ราคา สินค้าชนิดนั้น ที่คาดคะเนว่าจะมากระทบต่ออุปทาน โดยเฉลี่ยแล้วจะเป็น 0 แต่ในความเป็นจริง ค่า Shock ที่มากระทบต่ออุปทานมักจะเป็นสัดส่วนกับผลผลิตที่คาดว่าจะผลิตได้¹

2. การกำหนดให้สมการอุปสงค์และอุปทานเป็นสมการเส้นตรง (Linearity) ทำให้สามารถ วัดเสถียรภาพของราคาได้ ซึ่งโดยทั่วไปราคาดุลยภาพจะอยู่ ณ ระดับราคาเฉลี่ย แต่ถ้าสมการ อุปสงค์และอุปทานไม่เป็นเส้นตรง (Nonlinear) การวัดเสถียรภาพของราคาในกรณีทั่วไป จะไม่ สามารถทำได้

3. ในการศึกษา ไม่ได้แยกสมการอุปทานออกเป็นกรณีของ ex-ante และ ex-post เนื่องจากในความเป็นจริง ณ เวลาที่ผู้ผลิตวางแผนว่าจะผลิตสินค้าในปริมาณเท่าไรนั้น ผู้ผลิตไม่สามารถรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่นๆ เช่นสภาพของอากาศ ที่จะส่งผลกระทบทำให้ ปริมาณการผลิตเปลี่ยนแปลงไปจากที่วางแผนไว้อย่างไร ดังนั้น ก่อนที่ผู้ผลิตจะทำการผลิต ปริมาณอุปทานของสินค้าจะเป็นปริมาณอุปทานโดยเฉลี่ยที่วางแผนไว้ (ex-ante supply : \bar{Q}) ซึ่งไม่เท่ากับปริมาณการผลิตที่เกิดขึ้นจริง (ex-post supply : Q^s) ดังนั้นปริมาณการผลิตที่ใช้ใน การคำนวณควรจะรวมค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากปัจจัยอื่นๆ ($\tilde{\mu}$) ด้วย เช่น สภาพอากาศที่ เปลี่ยนแปลงไป หรือสมการอุปทานควรอยู่ในรูปของ $Q^s = \bar{Q} + \tilde{\mu}$

¹ ข้อจำกัดข้อนี้อ้างแล้วใน Newbery and Stiglitz (1979)

4. ถ้าการที่ราคามีเสถียรภาพ หมายถึง ความผันผวนของราคาลดลง ซึ่งเป็นการช่วยลดความผันผวนของรายได้ คือทำให้รายได้ของผู้ผลิตไม่เปลี่ยนแปลงไปจากรายได้โดยเฉลี่ย หมายความว่า การที่ราคามีเสถียรภาพจะเป็นผลดีต่อผู้ผลิตและทำให้ผู้ผลิตมีสถานภาพดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าการมีเสถียรภาพของราคาไม่ได้ช่วยลดความผันผวนของรายได้ คือรายได้ของผู้ผลิตเปลี่ยนแปลงออกไปจากระดับรายได้เฉลี่ย การมีเสถียรภาพของราคาก็จะไม่เกิดประโยชน์หรือผลดีต่อผู้ผลิตแต่อย่างใด

5. ถ้าการที่ราคามีเสถียรภาพ ทำให้ผู้ผลิตมีการเรียนรู้ และเริ่มเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิต ซึ่งส่งผลให้ปริมาณการผลิตโดยเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบของเสถียรภาพของราคาในระยะยาวควรแตกต่างไปจากผลกระทบในระยะปานกลาง แต่ในระบบสมการที่ศึกษานี้ มีข้อสมมติว่าสมการอุปทานไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงเวลา

6. ถ้าผู้ผลิตมี Degree of risk averse แตกต่างกัน เสถียรภาพของราคาควรกระทบผู้ผลิตแต่ละคนแตกต่างกัน ทั้งทางด้านรายได้โดยเฉลี่ย และความเสี่ยงที่ผู้ผลิตแต่ละคนได้รับ แต่ในระบบสมการที่ศึกษานี้ ได้สมมติว่ามี Representative producer ในการศึกษา

7. การกำหนดว่าราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ขึ้นอยู่กับราคาที่คาดคะเนในอนาคต และราคา ณ เวลาปัจจุบัน ในขณะที่การกำหนดในทางกลับกันไม่เป็นจริง คือการเปลี่ยนแปลงของราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ไม่ทำให้ราคาสินค้าในปัจจุบัน หรือการคาดคะเนราคาเปลี่ยนแปลงตาม แต่ในความเป็นจริง ราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าและราคาสินค้า ณ ปัจจุบัน มักจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อมีปัจจัยภายนอกมากกระทบ นอกจากนี้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงหลังๆ นั้น จะเห็นว่า การที่มีปัจจัยภายนอกมากกระทบทำให้ราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลกระทบกลับมาในตลาดเงินสด ทำให้ราคาสินค้าที่ตกลงซื้อขายกันในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จุดประสงค์หลักของการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือต้องการศึกษาว่าการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าจะช่วยให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้นหรือไม่ เนื่องจากในขณะนี้ประเทศไทยกำลังมีการดำเนินการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ซึ่งก่อนมีการจัดตั้งกันอย่างจริงจังคงควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจอย่างรอบคอบเกี่ยวกับตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า รวมทั้งทำการศึกษาเพื่อให้แน่ใจว่าการจัดตั้งตลาดนี้จะเกิดผลดีมากกว่าผลเสีย เพราะใน

สหรัฐอเมริกาได้เกิดเหตุการณ์ที่ตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเป็นสาเหตุทำให้ราคาสินค้ามีความผันผวนมากขึ้น จนถึงกับต้องออกกฎหมายห้ามไม่ให้ทำการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของสินค้าบางประเภท จากวิธีการศึกษาและผลการศึกษาที่ได้แสดงมาแล้วในข้างต้น ผู้เขียนได้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การศึกษาในสวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้กล่าวถึงเฉพาะในสวนของราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า และบทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้องในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเป็นหลัก ดังนั้นจึงควรทำความเข้าใจและศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการบริหารตลาด สำนักหักบัญชี สถานประมูลราคา ฯลฯ รวมทั้งวิธีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าและการประมูลราคา

2. หลังจากการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าต่อเสถียรภาพของราคาด้วยระบบสมการแล้ว แนวทางที่ควรศึกษาต่อไปคือ การศึกษาในเชิงตัวเลข (Numerical study) โดยการกำหนดค่าพารามิเตอร์ต่างๆ เข้าไปในระบบสมการ ซึ่งจะสามารถหาค่า Variance ของราคาออกมาเป็นตัวเลขได้ ทำให้การเปรียบเทียบค่า Variance ทำได้ง่ายขึ้น การกำหนดค่าพารามิเตอร์แต่ละตัวออกเป็นหลายกรณี โดยให้ค่าพารามิเตอร์อยู่ในช่วงใดช่วงหนึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ค่า Variance ที่คำนวณได้ ก็จะมีหลายกรณีเช่นกัน แล้วแต่ค่าพารามิเตอร์ที่กำหนดในเบื้องต้น ทำให้ผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สมการ Variance ของราคา ไม่ใช่สมการเส้นตรง ดังนั้นการคำนวณค่า Variance ออกมาเป็นตัวเลข จำเป็นต้องใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาช่วยในการคำนวณโดยเฉพาะ

3. สิ่งที่น่าทำการศึกษาต่อไป หลังจากรู้ว่าการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ช่วยทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น คือ ศึกษาว่าตลาดซื้อขายล่วงหน้าจะช่วยเพิ่มสวัสดิการ (Welfare) แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริโภค ผู้ผลิต และนักเก็งกำไร ได้อย่างไร เนื่องจากถึงแม้ว่าตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าจะช่วยทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่า จะช่วยให้บุคคลทั้ง 3 กลุ่มได้รับประโยชน์เหมือนกันหมด

4. สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบันได้เริ่มมีการตื่นตัวในการศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมก่อนการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ทั้งทางด้านกฎหมาย ทางด้านนักลงทุน และทางด้านสินค้าที่นำมาซื้อขาย ซึ่งโดยทั่วไปสามารถกล่าวได้ว่าประเทศไทยค่อนข้างมีความพร้อมสำหรับการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบหรือข้อเสียที่อาจตามมาหลังจากมีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้ายังมีการศึกษาอยู่น้อยมาก และยังไม่

ได้เตรียมวิธีการรองรับ ถ้าการจัดตั้งตลาดนี้ทำให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมา ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อเสถียรภาพของราคาสินค้าที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ซึ่งในการศึกษานี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีทั่วไป ดังนั้นจึงควรมีการนำวิธีการศึกษาและผลการศึกษาที่ได้มาวิเคราะห์เข้ากับกรณีของประเทศไทย โดยการพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้บริโภค ผู้ผลิตและนักเก็งกำไรในประเทศไทย ทำให้สามารถหาสมการอุปสงค์ สมการอุปทาน และสมการคลังสินค้า ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมค่าพารามิเตอร์บางตัว เพื่อดูว่าค่าพารามิเตอร์ตัวใด มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันหรือในทางตรงกันข้ามกับค่า Variance หรือความผันผวนของราคา โดยการวิเคราะห์ผลกระทบนี้ผ่านปัจจัยทั้ง 2 ส่วน จะมีประโยชน์มากในกรณีของประเทศไทย เนื่องจากถ้าพิจารณาตามความเป็นจริง เมื่อใดก็ตามที่ประเทศไทยมีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าขึ้น บุคคลที่มีแนวโน้มว่าจะเข้ามาซื้อขายมากที่สุดน่าจะเป็นนักเก็งกำไร เนื่องจากผู้ผลิตสินค้าหรือเกษตรกรยังไม่มีความรู้มากพอที่จะเข้ามาประกันความเสี่ยงอันเกิดจากความผันผวนของราคาในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า ซึ่งขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงเมื่อมีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าขึ้นเป็นครั้งแรก เนื่องจากการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากสินค้าเกษตรกรรมมีราคาผันผวน แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าผลการวิเคราะห์บทบาทของการเก็งกำไรในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือช่วยทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพมากขึ้น ก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่ควรเร่งให้มีการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้าโดยเร็ว แต่ถ้าพฤติกรรมของนักเก็งกำไรในประเทศไทย ไม่ได้เป็นไปตามหลักของการซื้อถูก ขายแพงอย่างแท้จริง การเก็งกำไรจะทำให้ราคาสินค้ามีความผันผวนมากขึ้นได้ โดยนักเก็งกำไรอาจจะซื้อสินค้า เมื่อเห็นว่าราคามีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น และขายเมื่อราคามีแนวโน้มที่จะลดลง โดยไม่ได้ขายเมื่อสินค้ามีราคาสูงสุด หรือซื้อสินค้าเมื่อราคาอยู่ในระดับต่ำสุด เพราะการเก็งกำไรเช่นนี้ จะยังคงทำให้เกิดกรณีของสินค้าล้นตลาดหรือขาดตลาดได้ นอกจากนี้สำหรับบทบาทของ Informarion ถ้าข้อมูลที่มีอยู่ในระบบไม่ได้ถูกแพร่หลายจนทุกคนสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังเห็นได้จากหลายๆกรณีในประเทศไทย ที่ข้อมูลมักถูกปิดบังโดยทางการ เนื่องจากการดำเนินงานของหน่วยงานบางหน่วยงานไม่มีความโปร่งใส ถ้าเกิดกรณีเช่นนี้ในตลาดซื้อขายสินค้าล่วงหน้า อาจทำให้ราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไม่ได้มีส่วนช่วยให้ข้อมูลที่ใช้คาดคะเนราคาเพิ่มขึ้น หรือการเปลี่ยนจาก Asymmetric information เป็น Symmetric information ได้ ดังนั้นเมื่อการคาดคะเนราคาที่ผิดพลาด จะทำให้ปริมาณสินค้าไม่อยู่ในระดับดุลยภาพ และราคาสินค้าจะผันผวนมากขึ้น

5. เนื่องจากในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาเฉพาะกรณีที่เป็นตลาดล่วงหน้าที่ยอิงกับสินค้า (Commodity futures market) ดังนั้นจึงควรพิจารณาต่อไปว่าจะนำวิธีการศึกษาและผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์เข้ากับกรณีของตลาดล่วงหน้าทางการเงิน (Financial futures market) ได้อย่างไร และผลการศึกษาที่ได้มีความสอดคล้องกันหรือไม่